

คำวินิจฉัยของ นายปรีชา เถลิงวิชัย ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๓๐/๒๕๕๓

วันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๕๓

เรื่อง ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยคำสั่งนายทะเบียนพรรคการเมือง ที่ไม่รับจดทะเบียนพรรคการเมือง

ด้วย นายนำชัย แซ่มฟ้า ผู้ขอจดทะเบียนพรรคการเมือง ได้อาศัยอำนาจตามความใน พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๑๗ ร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดคำสั่งไม่รับจดทะเบียนพรรคการเมืองของนายทะเบียนพรรคการเมืองตามคำร้อง ลงวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๕๒ โดยอ้างว่าไม่เห็นด้วยกับคำสั่งดังกล่าวของนายทะเบียนพรรคการเมือง

พยานหลักฐานตามคำร้องของ นายนำชัย แซ่มฟ้า ผู้ร้องได้ความว่า ผู้ร้องกับพวกรวม ๒๒ คน ได้ดำเนินการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นชื่อว่า พรรคนำชัย และได้ยื่นคำขอจดทะเบียนตั้งพรรคครั้งแรก เมื่อวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๕๑ แต่มีเหตุขัดข้องเกี่ยวกับเอกสารหลายประการ ต่อมาวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒ ผู้ร้องได้ยื่นคำขอจัดตั้งพรรคการเมืองต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๑๓ อีกครั้งหนึ่ง

นายทะเบียนพรรคการเมืองได้พิจารณาตรวจสอบตามอำนาจหน้าที่ดังที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๔ วรรคหนึ่งแล้ว ปรากฏว่า นายนำชัย ผู้ร้องได้รับเลือกตั้งเป็นหัวหน้าพรรค ได้ถูกคุมขังไว้ในเรือนจำ จังหวัดน่าน ตามหมายขังของศาลจังหวัดน่านที่ ๕๔๐/๒๕๕๒ ลงวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๕๒ และที่ ๗๐/๒๕๕๒ ลงวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๕๒ เป็นเหตุให้คณะกรรมการบริหารพรรคไม่ครบถ้วนและขาดคุณสมบัติตาม มาตรา ๑๔ (๔) ประกอบมาตรา ๑๒ และมาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงไม่รับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคนำชัยตามนัยมาตรา ๑๔ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ฯ ดังกล่าว และได้แจ้งให้ นายนำชัย ผู้ร้องทราบแล้วตามหนังสือที่ ลต ๐๐๐๔/๑๒๕ ลงวันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๕๒

นายนำชัย ผู้ร้องจึงได้ยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดคำสั่งดังกล่าวของ นายทะเบียนพรรคการเมืองตามมาตรา ๑๗ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑

ศาลรัฐธรรมนูญได้ประชุมปรึกษาแล้ว มีมติให้รับคำร้องของ นายนำชัย ผู้ร้องไว้ดำเนินการต่อไปตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๑๐

นายทะเบียนพรรคการเมืองผู้ถูกร้องได้ชี้แจงข้อเท็จจริงเป็นหนังสือต่อศาลรัฐธรรมนูญตามหนังสือที่ ลต ๐๐๐๔/๑๓๒๒ ลงวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๕๒ สรุปใจความได้ว่า หลังจากได้รับคำขอจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคการเมืองจากนายนำชัยผู้ร้องแล้ว ขณะที่คำขอยังอยู่ในระหว่างพิจารณาตรวจสอบของนายทะเบียนพรรคการเมือง ได้ปรากฏข่าวทางหน้าหนังสือพิมพ์ว่า นายนำชัย ผู้ร้อง หรือ สิบเอก นำชัย แซ่มปัก ซึ่งเป็นกรรมการผู้จัดการบริษัท นำชัย วิลล่า จำกัด ถูกเจ้าพนักงานตำรวจจังหวัดนครราชสีมาจับกุมส่งตัวไปดำเนินคดีที่สถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองน่าน จังหวัดน่าน ในข้อหาฉ้อโกงประชาชนตามหมายจับของสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองน่าน นายนำชัย ผู้ร้องได้ถูกนำตัวไปฝากขังที่ศาลจังหวัดน่านและถูกควบคุมตัวไว้ในเรือนจำเพราะศาลไม่อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวตามหมายขังระหว่างสอบสวนที่ ๕๔๐/๒๕๕๒ และยังถูกพนักงานอัยการจังหวัดน่านฟ้องเป็นจำเลยที่ ๒ อีกคดีหนึ่ง ตามหมายขังระหว่างไต่สวนมูลฟ้องหรือพิจารณาที่ ๓๐/๒๕๕๒ ลงวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๕๒ นายทะเบียนพรรคการเมืองได้พิจารณาแล้วเห็นว่า นายนำชัย ผู้ร้อง ได้รับเลือกตั้งเป็นหัวหน้าพรรคนำชัย และได้ยื่นคำขอจัดตั้งพรรคนำชัย เมื่อวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒ โดยในระหว่างการพิจารณาของนายทะเบียนพรรคการเมือง นายนำชัย ผู้ร้อง ได้ถูกคุมขังอยู่ในเรือนจำจังหวัดน่าน ตามหมายขังดังกล่าวข้างต้น ทำให้เป็นบุคคลที่มีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ จึงเป็นผู้ขาดคุณสมบัติผู้จัดตั้งพรรคการเมืองตามมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ อันทำให้การเป็นหัวหน้าพรรคนำชัย ของนายนำชัย ผู้ร้อง ที่ได้รับเลือกตั้งจากที่ประชุมจัดตั้งพรรคนำชัยสิ้นสุดไปด้วย จึงเป็นเหตุให้คณะกรรมการบริหารพรรคมีคุณสมบัติไม่เป็นไปตามมาตรา ๑๔ (๔) ประกอบมาตรา ๑๒ และมาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ โดยได้แจ้งให้ผู้ขอจัดตั้งพรรคนำชัย ทราบแล้วตามหนังสือสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งที่ ลต ๐๐๐๔/๑๒๕ ลงวันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๕๒

ศาลจังหวัดน่านส่งคำชี้แจงต่อศาลรัฐธรรมนูญ สรุปได้ว่า ผู้ร้องถูกดำเนินคดีที่ศาลจังหวัดน่านเป็นคดีแพ่ง ๒ คดี และคดีอาญา ๖ คดี ขณะนั้นศาลสั่งจำหน่ายคดีออกจากสารบบความชั่วคราวเนื่องจากจำเลยหลบหนีไประหว่างประกันตัว และอยู่ระหว่างออกหมายจับจำเลยมาดำเนินคดี

ผู้ร้องได้ชี้แจงเพิ่มเติมประกอบคำร้องได้ความว่า ผู้ร้องได้รับเลือกตั้งเป็นหัวหน้าพรรคนำชัย ได้ยื่นแบบคำขอจัดตั้งพรรคการเมืองชื่อ พรรคนำชัย ลงวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒ ต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง ผู้ถูกร้อง ต่อมาผู้ถูกร้องมีหนังสือลงวันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๕๒ แจ้งผู้ร้องว่าไม่รับ

จดแจ้งการตั้งพรรคนำชัย ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๑๔ (๔) เนื่องจากผู้ได้รับการเลือกตั้งเป็นหัวหน้าพรรค คือผู้ร้องถูกคุมขังอยู่ที่เรือนจำจังหวัดน่าน ตามหมายขังของศาลจังหวัดน่าน ที่ ๕๕๐/๒๕๕๒ ลงวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๕๒ และที่ ๗๐/๒๕๕๒ ลงวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๕๒ เป็นเหตุให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองไม่มีคุณสมบัติ ตามพระราชบัญญัติดังกล่าว มาตรา ๑๔ (๔) ประกอบมาตรา ๑๒ และมาตรา ๒๑ แต่ผู้ร้อง เห็นว่าตนถูกกั้นแกล้งออกหมายจับในระหว่างการยื่นขอจัดตั้งพรรคการเมือง และถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจ ตั้งข้อหาโดยไม่มีเจ้าทุกข์รวม ๘ ข้อกล่าวหา ทำให้หาหลักทรัพย์ประกันตัวไม่ทันและอ้างรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๓๓ ซึ่งบัญญัติว่า ในคดีอาญาต้องสันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหา หรือจำเลยไม่มีความผิดก่อนมีคำพิพากษาอันถึงที่สุด อีกทั้งในขณะยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ร้องได้รับการประกันตัวแล้ว ดังนั้น จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้นายทะเบียนพรรคการเมือง รับผิดชอบการตั้งพรรคนำชัย

ได้พิจารณาแล้ว นายทะเบียนพรรคการเมืองผู้ถูกร้องอ้างว่า การที่ผู้ร้องซึ่งเป็นผู้ได้รับแต่งตั้ง เป็นหัวหน้าพรรคและยื่นคำร้องขอจัดตั้งพรรคต้องคุมขังอยู่ที่เรือนจำจังหวัดน่าน ตามหมายขังของ ศาลจังหวัดน่านทำให้เป็นบุคคลที่มีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ อันเป็นการ ขาดคุณสมบัติของการเป็นผู้จัดตั้งพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๘ ทำให้การเป็นหัวหน้าพรรคนำชัยของผู้ร้องสิ้นสุดลงไปด้วย จึงเป็นเหตุให้คณะกรรมการบริหารพรรคไม่มีคุณสมบัติมาตรา ๑๔ (๔) ประกอบมาตรา ๑๒ และ มาตรา ๒๑ นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงสั่งไม่รับผิดชอบการจัดตั้งพรรคนำชัย ตามมาตรา ๑๔ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑

เห็นว่ามาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ บัญญัติสาระสำคัญเกี่ยวกับการวินิจฉัยคดีนี้ว่า ผู้ขอจัดตั้งพรรคการเมืองต้องไม่มีลักษณะต้องห้าม มิให้ใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญด้วย ปัญหาจึงมีว่าตามคำชี้แจงของนายทะเบียนพรรคการเมือง ผู้ถูกร้องและศาลจังหวัดน่านจะถือได้หรือไม่ว่า ผู้ร้องมีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้งตาม รัฐธรรมนูญ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๐๖ บัญญัติว่า “บุคคลผู้มีลักษณะดังต่อไปนี้ ในวันเลือกตั้งเป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้ง คือ

- (๑) วิกลจริต หรือ จิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ
- (๒) เป็นภิกษุ สามเณร นักพรต หรือ นักบวช

- (๓) ต้องคุมขังอยู่โดยหมายของศาลหรือโดยคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย
(๔) อยู่ในระหว่างถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง”

พยานหลักฐานได้ความจากคำชี้แจงของนายทะเบียนพรรคการเมืองผู้ถูกร้อง โดยผู้ร้องมิได้ปฏิเสธว่า ในระหว่างที่คำร้องขอจัดตั้งพรรคการเมืองของผู้ร้องอยู่ในระหว่างพิจารณาของนายทะเบียนพรรคการเมือง ผู้ร้องซึ่งได้รับเลือกตั้งเป็นหัวหน้าพรรคและผู้ยื่นคำร้องต้องคุมขังอยู่ที่เรือนจำจังหวัดน่าน โดยหมายขังของศาลจังหวัดน่านที่ ๕๔๐/๒๕๕๒ ลงวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๕๒ และหมายขังที่ ๗๐/๒๕๕๒ ลงวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๕๒ ตั้งแต่วันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๕๒ โดยผู้ร้องมิได้ชี้แจงให้ชัดเจนว่า ในระหว่างเวลาดังกล่าว ผู้ร้องมิได้ถูกคุมขังโดยหมายขังของศาลทั้งสองฉบับดังกล่าวข้างต้น แต่กลับได้ความตามหนังสือชี้แจงเพิ่มเติมของผู้ร้องตามหนังสือลงวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ ว่าผู้ร้องถูกกักขังแต่กลับออกมาขังในระหว่างการยื่นขอจัดตั้งพรรคการเมือง ฯลฯ ทำให้หาหลักฐานพยานหลักฐานไม่ทัน จึงต้องฟังว่าในระหว่างยื่นคำร้องขอจัดตั้งพรรคการเมือง ผู้ร้องถูกออกหมายจับและต้องถูกคุมขังอยู่โดยหมายของศาล เพราะหาหลักฐานพยานหลักฐานไม่ทัน กรณีของผู้ร้องจึงต้องด้วยลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๐๖ (๓) ซึ่งถือได้ว่าผู้ร้องมีลักษณะต้องห้ามตาม มาตรา ๘ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ประกอบมาตรา ๑๔ นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงมีอำนาจสั่งไม่รับจดทะเบียนการตั้งพรรคการเมืองได้ตาม มาตรา ๑๔ วรรคสาม

จึงวินิจฉัยว่า ที่นายทะเบียนสั่งไม่รับจดทะเบียนการตั้งพรรคนำชัย โดยมีผู้ร้องเป็นหัวหน้าพรรค จึงชอบแล้ว คำร้องของผู้ร้องฟังไม่ขึ้น

นายปรีชา เถลิมนิชย์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ